

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 16 marca 1984 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw.

1. Na podstawie § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1983 r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw i w sprawie prowadzenia rejestru przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 75, poz. 335) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw (Dz. U. z 1982 r. Nr 22, poz. 156 i z 1983 r. Nr 40, poz. 179 i 184, Nr 48, poz. 217 oraz Nr 75, poz. 335), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia nie obejmuje następujących przepisów:

1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw (Dz. U. Nr 22, poz. 156):

a) w § 22 ust. 2 wyrazów: „bądź lotniczych”,

b) w § 29 ust. 3 w brzmieniu:

„3. Obciążeniu, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy, podlegają wyłącznie środki wydatkowane na przyrost wynagrodzeń pracowników.”,

c) § 85—87 w brzmieniu:

„§ 85. 1. Tracą moc:

1) uchwała nr 388 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. o przedsiębiorstwach prowadzących (Monitor Polski z 1960 r. Nr 94, poz. 417, z

1964 r. Nr 32, poz. 138, z 1965 r. Nr 33, poz. 178 i z 1971 r. Nr 38, poz. 247),

2) uchwała nr 40 Rady Ministrów z dnia 8 marca 1967 r. w sprawie umarzania wartości wydawnictw nieperiodycznych, przeceny i wycofywania ich z obrotu księgarskiego i przedsiębiorstw wydawniczych,

3) uchwała nr 51 Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1968 r. w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw podległych Ministrowi Handlu Wewnętrznego lub przez niego nadzorowanych (Monitor Polski z 1971 r. Nr 26, poz. 168 i z 1972 r. Nr 23, poz. 132),

4) uchwała nr 176 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1970 r. w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw, kombinatów i zjednoczeń przemysłowych oraz budowlano-montażowych objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski z 1971 r. Nr 26, poz. 166, z 1972 r. Nr 23, poz. 132, z 1974 r. Nr 10, poz. 75 i Nr 40, poz. 233 oraz z 1976 r. Nr 15, poz. 70),

5) uchwała nr 178 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1970 r. w sprawie oprocentowania środków trwałych przedsiębiorstw państwowych (Monitor Polski z 1970 r. Nr 40, poz. 235 i z 1976 r. Nr 15, poz. 70),

6) uchwała nr 72 Rady Ministrów z dnia 2 kwietnia 1971 r. w sprawie gospodarki finansowej organizacji gospodarczej Lasy Państwowe (Monitor Polski z 1971 r. Nr 25, poz. 153 i z 1972 r. Nr 23, poz. 132),

- 7) uchwała nr 304 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1971 r. w sprawie gospodarki finansowej wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz przedsiębiorstw i jednostek organizacyjnych podległych Zjednoczeniu Państwowej Komunikacji Samochodowej (Monitor Polski z 1971 r. Nr 60, poz. 402 i z 1975 r. Nr 12, poz. 65),
- 8) uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1972 r. w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw widowiskowych (Monitor Polski Nr 5, poz. 25),
- 9) uchwała nr 211 Rady Ministrów z dnia 28 lipca 1972 r. w sprawie niektórych zasad organizacji i gospodarki finansowej Przedsiębiorstwa Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes”,
- 10) uchwała nr 268 Rady Ministrów z dnia 13 października 1972 r. w sprawie gospodarki finansowej przedsiębiorstw handlu zagranicznego, zmieniona uchwałą nr 40 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 1974 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów dotyczących funduszy: nagród, socjalnego i mieszkaniowego,
- 11) uchwała nr 298 Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1972 r. w sprawie premiowania pracowników zajmujących kierownicze i inne samodzielne stanowiska pracy oraz innych pracowników inżynieryjno-technicznych, ekonomicznych i administracyjno-biurowych, zatrudnionych w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych i grupujących je zjednoczeniach (Monitor Polski z 1975 r. Nr 23, poz. 151),
- 12) uchwała nr 329 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1972 r. w sprawie wprowadzenia kompleksowych zasad ekonomiczno-finansowych w niektórych jednostkach i organizacjach gospodarczych,
- 13) uchwała nr 301 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1973 r. w sprawie gospodarki finansowej Przedsiębiorstwa Eksportu Wewnętrznego, ustalenia cen eksportu wewnętrznego oraz zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w eksporcie wewnętrznym, zmieniona uchwałą nr 103 Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1974 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w handlu wewnętrznym (Monitor Polski Nr 16, poz. 102),
- 14) uchwała nr 169 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie rozliczeń z budżetem przedsiębiorstw terenowych przekazywanych pod nadzór naczelnych (centralnych) organów administracji państwowej (Monitor Polski Nr 27, poz. 159),
- 15) uchwała nr 46 Rady Ministrów z dnia 5 marca 1976 r. w sprawie gospodarki finansowej przemysłowych i budowlano-montażowych państwowych organizacji gospodarczych objętych planem centralnym (Monitor Polski z 1976 r. Nr 15, poz. 70 i Nr 27, poz. 118, z 1977 r. Nr 17, poz. 98, z 1978 r. Nr 13, poz. 45 i z 1981 r. Nr 2, poz. 6),
- 16) uchwała nr 210 Rady Ministrów z dnia 12 października 1976 r. w sprawie stałego zaplecza produkcyjno-usługowego budownictwa (Monitor Polski Nr 39, poz. 176),
- 17) uchwała nr 18 Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1976 r. w sprawie gospodarki finansowej objętych planowaniem terenowym przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i budownictwa komunalnego oraz ich zjednoczeń (Monitor Polski Nr 7, poz. 33),
- 18) uchwała nr 40 Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1976 r. w sprawie podstawowych zasad systemu ekonomiczno-finansowego przedsiębiorstw żeglugi morskiej,
- 19) uchwała nr 86 Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1977 r. w sprawie prowadzenia ubocznej gospodarki rolnej przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1977 r. Nr 15, poz. 83 i z 1981 r. Nr 8, poz. 65),
- 20) uchwała nr 191 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1977 r. w sprawie gospodarki finansowej przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej objętych planowaniem terenowym (Monitor Polski z 1978 r. Nr 2, poz. 12),
- 21) uchwała nr 4 Rady Ministrów z dnia 6 stycznia 1978 r. w sprawie zasad systemu ekonomiczno-finansowego organizacji gospodarczych budownictwa oraz trybu i terminów jego wdrażania,
- 22) uchwała nr 35 Rady Ministrów z dnia 24 marca 1978 r. w sprawie systemu ekonomiczno-finansowego państwowych przedsiębiorstw i organizacji gospodarczych handlu środkami produkcji objętych planem centralnym (Monitor Polski z 1978 r. Nr 13, poz. 45 i z 1980 r. Nr 30, poz. 165),
- 23) uchwała nr 85 Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1978 r. w sprawie zasad systemu ekonomiczno-finansowego przedsiębiorstw handlu zagranicznego,

- 24) uchwała nr 95 Rady Ministrów z dnia 15 maja 1981 r. w sprawie rozwoju ubocznej produkcji rynkowej w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 15, poz. 117),
- 25) uchwała nr 114 Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1981 r. w sprawie systemu ekonomiczno-finansowego państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, państwowych gospodarstw rolnych oraz niektórych zjednoczeń resortu rolnictwa (Monitor Polski Nr 16, poz. 126).
2. Tracą moc § 16—19 załącznika do uchwały nr 189 Rady Ministrów z dnia 26 maja 1961 r. w sprawie nadania statutu przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe” (Monitor Polski z 1961 r. Nr 47, poz. 210, z 1962 r. Nr 44, poz. 203, z 1972 r. Nr 53, poz. 280 i z 1977 r. Nr 33, poz. 158).
- § 86. W odniesieniu do przedsiębiorstw, do których stosuje się przepisy ustawy, tracą moc:
- 1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 października 1973 r. w sprawie zakładowego funduszu nagród (Dz. U. z 1979 r. Nr 4, poz. 21, z 1981 r. Nr 13, poz. 62 i z 1982 r. Nr 2, poz. 16),
  - 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1973 r. w sprawie zakładowego funduszu mieszkaniowego (Dz. U. z 1981 r. Nr 21, poz. 109 i z 1982 r. Nr 2, poz. 16 i Nr 3, poz. 23),
  - 3) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1973 r. w sprawie zakładowego funduszu socjalnego i zakładowej działalności socjalnej (Dz. U. z 1981 r. Nr 22, poz. 117 i z 1982 r. Nr 2, poz. 16),
  - 4) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1974 r. w sprawie tworzenia zakładowego funduszu nagród w niektórych jednostkach państwowych (Dz. U. Nr 5, poz. 30),
  - 5) rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 18 stycznia 1974 r. w sprawie nagród wypłacanych pracownikom sezonowym z zakładowego funduszu nagród (Dz. U. Nr 4, poz. 26),
  - 6) uchwała nr 24 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 1974 r. w sprawie funduszu nagród pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych organizujących pracę nakładczą (Monitor Polski z 1974 r. Nr 5, poz. 30 i z 1982 r. Nr 3, poz. 10),
  - 7) uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 31 maja 1974 r. w sprawie zasad planowania, finansowania i realizacji inwestycji socjalnych (Monitor Polski z 1974 r. Nr 22, poz. 129 i z 1981 r. Nr 9, poz. 72),
  - 8) uchwała nr 146 Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1974 r. w sprawie tworzenia zakładowego funduszu nagród w niektórych jednostkach gospodarki społecznej (Monitor Polski z 1974 r. Nr 23, poz. 135, z 1975 r. Nr 22, poz. 136, z 1980 r. Nr 23, poz. 108, z 1981 r. Nr 5, poz. 40, Nr 15, poz. 119 i Nr 32, poz. 288 oraz z 1982 r. Nr 3, poz. 11),
  - 9) uchwała nr 45 Rady Ministrów z dnia 5 marca 1976 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i remontów w jednostkach gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr 15, poz. 69),
  - 10) uchwała nr 112 Rady Ministrów z dnia 8 czerwca 1981 r. w sprawie rozwoju drobnej wytwórczości (Monitor Polski Nr 15, poz. 120).
- § 87. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1982 r.;
- 2) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1983 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw (Dz. U. Nr 40, poz. 179 i Nr 48, poz. 217) w brzmieniu:

„§ 2. 1. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1983 r.

2. Przepisy rozporządzenia dotyczące państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz państwowych gospodarstw rolnych stosuje się do rozliczeń począwszy od roku obrachunkowego 1982/1983.”;
  - 3) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1983 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw (Dz. U. Nr 40, poz. 184) w brzmieniu:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1983 r.”;
  - 4) § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1983 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw i w sprawie prowadzenia rejestru przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 75, poz. 335) w brzmieniu:

„§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r., a w przedsiębiorstwach dokonujących rozliczeń za rok gospodarczy — z dniem 1 lipca 1984 r.”

Minister Finansów: S. Niekars

Załącznik do obwieszczenia Ministra
Finansów z dnia 16 marca 1984 r.
(poz. 95)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 czerwca 1982 r.

w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych oraz dostosowania przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki niektórych przedsiębiorstw.

Na podstawie art. 3 ust. 6, art. 7 ust. 3, art. 22 ust. 4, art. 36 ust. 1 pkt 1 i 3—13 oraz ust. 2 i art. 39 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1984 r. Nr 16, poz. 74) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych, zasady i tryb finansowania wydatków ponoszonych na cele obronności kraju oraz dostosowuje przepisy ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1984 r. Nr 16, poz. 74) do specyfiki:

- 1) Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
- 2) Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Linie Lotnicze LOT”,
- 3) przedsiębiorstw państwowych utworzonych na podstawie art. 6 ust. 2 lit. a) ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz. U. z 1949 r. Nr 63, poz. 494, z 1950 r. Nr 49, poz. 448, z 1971 r. Nr 27, poz. 249, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i z 1982 r. Nr 7, poz. 54),
- 4) państwowych przedsiębiorstw przemysłu wydobywczego oraz energetyki i gazownictwa,
- 5) państwowych przedsiębiorstw użyteczności publicznej,
- 6) państwowych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości,
- 7) państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz państwowych gospodarstw rolnych,
- 8) przedsiębiorstw podległych Ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości (działających przy zakładach karnych) oraz Finansów, a także Narodowemu Bankowi Polskiemu,
- 9) przedsiębiorstw państwowych handlu zagranicznego,
- 10) przedsiębiorstw państwowych turystycznych,
- 11) przedsiębiorstw państwowych prowadzących gry losowe i totalizatory,
- 12) przedsiębiorstw państwowych gospodarki morskiej,
- 13) przedsiębiorstw państwowych handlu wewnętrznego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1984 r. Nr 16, poz. 74),
- 2) przedsiębiorstwie — rozumie się przez to przedsiębiorstwo państwowe, w tym również okręgowy zarząd lasów państwowych grupujący nadleśnictwa i inne jednostki gospodarcze samofinansujące się, a także przedsiębiorstwa do zadań szczególnych w zakresie gospodarki leśnej,

- 3) przedsiębiorstwie handlu zagranicznego — rozumie się przez to przedsiębiorstwo eksportowo-importowe, utworzone przez Ministra Handlu Zagranicznego, oraz przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą w zakresie handlu zagranicznego na podstawie koncesji nadanej przez Ministra Handlu Zagranicznego w zakresie objętym koncesją,
- 4) wojewodzie — rozumie się przez to również prezydenta miasta stopnia wojewódzkiego,
- 5) roku obrachunkowym — rozumie się przez to okres od dnia 1 lipca do dnia 30 czerwca następnego roku.

Rozdział 2

Rachunek wyrównawczy.

§ 3. 1. W celu stworzenia warunków sprzyjających utrzymaniu i wzrostowi produkcji oraz sprzedaży jednorodnych wyrobów, na które obowiązują ceny urzędowe, gdy sprzedaż tych wyrobów wykazuje różny stopień rentowności, a niektórym przedsiębiorstwom przynosi stratę, zwłaszcza z powodu różnych warunków geologicznych lub różnego stopnia wyposażenia technicznego, przedsiębiorstwa te mogą być objęte rachunkiem wyrównawczym cen wewnętrznych na wyroby jednorodne, zapewniających zbliżoną rentowność tych wyrobów w każdym przedsiębiorstwie-wytwórcy.

2. O wprowadzeniu rachunku wyrównawczego cen wewnętrznych decydują zainteresowane przedsiębiorstwa przez zawarcie porozumienia regulującego zasady funkcjonowania rachunku wyrównawczego.

3. O wprowadzeniu rachunku wyrównawczego cen wewnętrznych na jednorodne wyroby może zdecydować rada zrzeszenia, ustalając zasady funkcjonowania rachunku wyrównawczego.

4. W razie braku porozumienia zainteresowanych przedsiębiorstw lub uchwały rady zrzeszenia zainteresowane organy założycielskie mogą wprowadzić rachunek wyrównawczy cen wewnętrznych na jednorodne wyroby, działając w interesie społeczno-gospodarczym.

5. Rachunek wyrównawczy cen wewnętrznych może być wprowadzony po uzyskaniu zgody Ministra Finansów.

6. Przedsiębiorstwa objęte rachunkiem wyrównawczym cen wewnętrznych rozliczają z tym rachunkiem różnice między cenami urzędowymi wyrobów jednorodnych a ustalonymi dla nich cenami wewnętrznymi.

7. Ceny wewnętrzne jednorodnych wyrobów mogą być ustalone na rok lub na okres kilkuletni i w tym okresie nie mogą być zmieniane, chyba że uległa znacznej zmianie określona według zasad podanych w ust. 2—4 podstawa ustalenia cen wewnętrznych.

8. Rachunek wyrównawczy może być zasilany dotacją budżetową w wysokości określonej w ustawie budżetowej.

9. Przedsiębiorstwa objęte rachunkiem wyrównawczym cen wewnętrznych wpłacają na dochód budżetu Państwa należny podatek dochodowy i dokonują odpisów z zysku do podziału, obliczając swój przychód według ustalonych dla nich cen wewnętrznych jednorodnych wyrobów objętych rachunkiem wyrównawczym.

10. W wypadkach określonych w ust. 2—4 wyznacza się przedsiębiorstwo lub inną jednostkę organizacyjną do prowadzenia rachunku wyrównawczego i do dokonywania rozliczeń z przedsiębiorstwami objętymi tym rachunkiem. Przy ustalaniu cen wewnętrznych należy przyjąć założenie, iż w skali roku wpiaty przedsiębiorstw na rachunek wyrównawczy równoważą się z wypłatami z tego rachunku na rzecz przedsiębiorstw, chyba że rachunek wyrównawczy jest zasilany dotacją budżetową.

11. Saldo rachunku wyrównawczego istniejące na dzień 31 grudnia przechodzi na rok następny i podlega rozliczeniu z przedsiębiorstwami objętymi systemem cen wewnętrznych.

Rozdział 3

Odpisy amortyzacyjne i ich rozliczenie.

§ 4. 1. Przedsiębiorstwo przekazuje ustaloną w odrębnych przepisach część odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz od wartości niematerialnych i prawnych, odprowadzanych do budżetu centralnego lub na scentralizowany rachunek amortyzacji przedsiębiorstw terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, w terminie do dnia 15 każdego miesiąca za miesiąc bieżący. O pozostałą część amortyzacji zwiększa się fundusz rozwoju przedsiębiorstwa, nie później niż do końca danego miesiąca.

2. Roczne rozliczenie odpisów amortyzacyjnych jest dokonywane do terminu wyznaczonego do złożenia rocznego sprawozdania finansowego.

Rozdział 4

Odpisy z zysku.

§ 5. 1. Kwoty przeznaczone z osiągniętego zysku do podziału na właściwe fundusze można odpisywać za okresy kwartalne i roczne, z tym że obciążenia na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej odprowadza się co kwartał. Obliczeń i odpisów za okresy kwartalne dokonuje się narastająco od początku roku.

2. Przedsiębiorstwo dokonujące kwartalnie odpisów z zysku do podziału na właściwe fundusze oraz inne cele i potrzeby jest obowiązane w pierwszej kolejności dokonać obligatoryjnego odpisu na fundusz rezerwowy.

3. Obowiązkowy roczny odpis na fundusz rezerwowy oraz obciążenia na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej są dokonywane pod datą ostatniego dnia roku sprawozdawczego. Przeznaczenie pozostałości rocznego zysku do podziału na dodatkowy odpis na fundusz rezerwowy, fundusz rozwoju, fundusz załogi oraz inne cele i potrzeby następuje po urzędowym stwierdzeniu zweryfikowania sprawozdania finansowego za ubiegły rok, stosownie do decyzji przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem zaliczkowo dokonanych w ciągu roku odpisów z zysku do podziału.

4. Należne obciążenia na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej od funduszu załogi przedsię-

biorstwa, w części przeznaczonej na wypłatę nagród i premii, pomniejszają fundusz załogi.

5. Nagrody i premie wypłacane z zysku za rok sprawozdawczy wypłaca się w roku następnym po zatwierdzeniu urzędowo zweryfikowanego sprawozdania finansowego. Zasada ta nie dotyczy przedsiębiorstw wymienionych w rozdziale 9, dla których zasady i terminy wypłaty nagród i premii z zysku są określone w odrębnych przepisach, nagród i premii z tytułu eksportu towarów i usług oraz nagród za oszczędność surowców i materiałów.

§ 6. Środki funduszy utrzymywanych przez przedsiębiorstwo na odrębnych rachunkach bankowych zwiększa się o odsetki bankowe należne od tych środków.

§ 7. Sfinansowanie straty przedsiębiorstwa z jego funduszu rezerwowego następuje pod datą zatwierdzenia urzędowo zweryfikowanego sprawozdania finansowego za ubiegły rok do wysokości kwoty straty lub do wysokości posiadanego przez przedsiębiorstwo funduszu rezerwowego, jeżeli fundusz ten jest niższy od tej straty.

Rozdział 5

Finansowanie niektórych wydatków inwestycyjnych.

§ 8. 1. Koszty przygotowania do realizacji inwestycji przedsiębiorstwa, z wyjątkiem zakładowych inwestycji socjalnych i mieszkaniowych, są finansowane ze środków funduszu rozwoju. Do kosztów przygotowania inwestycji do realizacji zalicza się w szczególności koszty opracowania założeń techniczno-ekonomicznych lub dokumentacji uproszczonej inwestycji oraz badań geologicznych i pomiarów geodezyjnych związanych z planowaną inwestycją.

2. Koszty przygotowania do realizacji zakładowych inwestycji socjalnych i mieszkaniowych są finansowane ze środków przeznaczonych na te inwestycje.

3. Koszty przygotowania do realizacji inwestycji, z której zrezygnowano, zmniejszają fundusz, z którego zostały sfinansowane, z tym że przez fundusz rozumie się także równowartość dotacji budżetowej otrzymanej na finansowanie tych kosztów.

§ 9. 1. Inwestycje przedsiębiorstwa polegające na nabyciu od innych użytkowników środków trwałych, obejmujące wartość zakupu tych środków trwałych oraz koszty ich demontażu, transportu, ponownego montażu i niezbędnych remontów, są finansowane ze środków przeznaczonych na te inwestycje.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również przy:

- 1) zakupie od innych inwestorów nie przekazanych do eksploatacji budynków, budowli, maszyn, urządzeń, środków transportowych i innych przedmiotów o charakterze środków trwałych,
- 2) zakupie od wykonawców prac badawczych przedmiotów o charakterze środków trwałych, nabytych lub wytworzonych w toku prac nad rozwojem nauki i techniki,
- 3) nabywaniu lokalu użytkowego lub na mieszkanie funkcyjne w domu budowanym przez innego inwestora,
- 4) instalowaniu maszyn i urządzeń dzierżawionych oraz otrzymanych nieodpłatnie.

3. Nakłady, o których mowa w ust. 1 i 2, dokonywane w związku z zakładową działalnością socjalną i mieszkaniową przedsiębiorstwa są finansowane ze środków przeznaczonych na zakładowe inwestycje socjalne lub mieszkaniowe.

4. Jeżeli nakłady wymienione w ust. 1 i 2 są objęte inwestycją podejmowaną na podstawie decyzji Sejmu lub Rady Ministrów albo terenowego organu administracji państwowej, podlegają one finansowaniu ze środków przeznaczonych na tę inwestycję.

5. Minister Finansów określi tryb rozliczania kosztów działalności inwestycyjnej.

§ 10. 1. Inwestycje przedsiębiorstw podejmowane jako odrębne zadania inwestycyjne, polegające na budowie przyzakładowych: szkół zawodowych, internatów dla uczniów tych szkół, stołówek, ośrodków zdrowia, hoteli robotniczych, żłobków i przedszkoli oraz zakładowych domów kultury, a także domów na mieszkania funkcyjne, są finansowane według zasad dotyczących inwestycji przedsiębiorstw określonych w art. 22 ustawy.

2. Inwestycje, o których mowa w ust. 1, objęte założeniami techniczno-ekonomicznymi przedsięwzięcia inwestycyjnego są finansowane ze środków przeznaczonych na to przedsięwzięcie.

§ 11. Zasady udzielania kredytów bankowych na finansowanie inwestycji, zasady opracowywania wniosków o zaliczenie inwestycji do grupy inwestycji podejmowanych na podstawie decyzji Sejmu, Rady Ministrów lub terenowego organu administracji państwowej i o ustalenie dotacji budżetowej jako źródła finansowania tych inwestycji oraz zasady finansowania kosztów ich przygotowania do realizacji określają odrębne przepisy.

§ 12. 1. W wyjątkowych wypadkach, gdy inwestycja przedsiębiorstwa, którego organem założycielskim jest naczelny lub centralny organ administracji państwowej albo Narodowy Bank Polski, zostanie uznana przez Radę Ministrów za niezbędną dla gospodarki narodowej, a przedsiębiorstwo lub właściwy organ założycielski nie dysponuje wystarczającymi środkami funduszu rozwoju lub scentralizowanego funduszu rozwoju na jej sfinansowanie oraz gdy przedsiębiorstwo nie uzyskało na ten cel wystarczającego kredytu bankowego, może być udzielona dotacja budżetowa, o której mowa w art. 22 ust. 4 ustawy.

2. Dotacje budżetowe mogą być przeznaczone na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw, o których mowa w § 27 i 40, oraz innych inwestycji zgodnych z kierunkami restrukturyzacji gospodarki narodowej.

3. Dotacja budżetowa jest udzielana jedynie w razie pełnego wykorzystania możliwości sfinansowania inwestycji z funduszu rozwoju, przy czym przy ocenie możliwości sfinansowania uwzględnia się zarówno możliwości tworzenia, jak i wydatkowania środków tego funduszu.

4. Wysokość dotacji budżetowej jest określona corocznie w ustawie budżetowej.

5. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów dla przedsiębiorstw, dla których organem założycielskim jest naczelny lub centralny organ administracji państwowej albo Narodowy Bank Polski:

- 1) określa szczegółowe kryteria oraz tryb i terminy kwalifikowania inwestycji przedsiębiorstw do inwestycji, na których finansowanie może być przyznana dotacja budżetowa,
- 2) sporządza projekt wykazu inwestycji przedsiębiorstw zakwalifikowanych do finansowania z udziałem dotacji budżetowych oraz przedstawia ten projekt Radzie Ministrów w terminie do dnia 30 sierpnia roku poprzedzającego rok, w którym ma nastąpić rozpoczęcie inwestycji wymienionej w projekcie wykazu; w projekcie wykazu określa się wartość kosztorysową, ter-

miny realizacji i planowane efekty gospodarcze lub inne efekty inwestycji oraz proponowane kwoty dotacji budżetowej na finansowanie tych inwestycji w poszczególnych latach ich realizacji.

6. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do inwestycji przedsiębiorstw, których organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej, z tym że uprawnienia Rady Ministrów przysługują wojewodzie, a wysokość dotacji określa rada narodowa.

7. Właściwe terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego określają kryteria oraz terminy kwalifikowania inwestycji przedsiębiorstw, dla których organem założycielskim są terenowe organy administracji państwowej, do inwestycji, na których finansowanie może być przyznana dotacja z budżetu terenowego.

§ 13. Dotacja budżetowa otrzymana przez przedsiębiorstwo na finansowanie inwestycji może być wykorzystana wyłącznie na finansowanie inwestycji, które są określone w decyzji przyznającej tę dotację.

§ 14. 1. Środki pozostające na rachunku finansowania inwestycji, po zakończeniu inwestycji przedsiębiorstwa finansowanej z udziałem dotacji budżetowej i po uregulowaniu zobowiązań finansowych związanych z realizacją tej inwestycji oraz z zastrzeżeniem przepisów § 15, są przekazywane:

- 1) przez przedsiębiorstwa, których organem założycielskim jest naczelny lub centralny organ administracji państwowej albo Narodowy Bank Polski — na dochód budżetu centralnego,
- 2) przez przedsiębiorstwa, których organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej — na wojewódzki rachunek bankowy rezerwy środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie inwestycji

— w terminie trzech miesięcy od daty końcowego rozliczenia inwestycji.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do środków pozostających na rachunku finansowania inwestycji centralnej, finansowanej z udziałem dotacji budżetowej, z tym że podlegają one przekazaniu na dochód budżetu centralnego.

§ 15. 1. Jeżeli zakończona inwestycja była finansowana z dotacji budżetowej i ze środków pozabudżetowych, w tym z funduszy celowych i społecznych, przy dokonywaniu rozliczeń na pokrycie wypłat przewidzianych w pierwszej kolejności środki pozabudżetowe.

2. Jeżeli środki pozostające na rachunku finansowania inwestycji pochodzą z funduszy celowych lub społecznych, po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji, na którą zostały przyznane, podlegają zwrotowi na rachunki środków własnych funduszy.

3. Jeżeli środki pozostające na rachunku finansowania inwestycji pochodzą z udziałów otrzymywanych od wspólników na finansowanie inwestycji wspólnej, po jej zakończeniu są one zwracane wspólnikom proporcjonalnie do wysokości wniesionych przez nich udziałów. Wspólnikom mogą uzgodnić inne zasady podziału pozostałości środków.

§ 16. Dotacje budżetowe na finansowanie inwestycji podejmowanych na podstawie decyzji terenowych organów administracji państwowej mogą być przyznawane w ramach środków przewidzianych na ten cel w budżecie właściwej rady narodowej po uprzednim wykorzystaniu środków gromadzonych na scentralizowanym rachunku amortyzacji, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz z uwzględnieniem przepisów § 52.

Rozdział 6

Finansowanie postępu techniczno-ekonomicznego.

§ 17. 1. Wydatki przedsiębiorstwa na postępowanie techniczno-ekonomiczne obejmują finansowanie prac badawczo-rozwojowych i inne wydatki określone w art. 26 ust. 1 ustawy oraz finansowanie prac wdrożeniowych i prac związanych z realizacją projektów wynalazczych.

2. Finansowanie prac badawczo-rozwojowych obejmuje prace naukowo-badawcze oraz prace rozwojowe polegające na doskonaleniu organizacji procesów technologicznych i modernizacji produkowanych wyrobów, robót i usług oraz na przygotowaniu produkcji nowych wyrobów (usług), wykonywane w okresie poprzedzającym decyzje o zastosowaniu wyników tych prac w praktyce. Finansowanie prac rozwojowych obejmuje w szczególności prace:

- 1) konstrukcyjne, technologiczno-projektowe i doświadczalne, w tym budowę i próbną eksploatację urządzeń i prototypów doświadczalnych,
- 2) dotyczące innowacji w organizacji i ekonomice przedsiębiorstwa, wynikających z zastosowania wyników prac badawczych,
- 3) dotyczące normalizacji, w tym również unifikacji i typizacji wyrobów, urządzeń oraz procesów technologicznych,

3. Finansowanie prac wdrożeniowych obejmuje prace podejmowane na podstawie decyzji przedsiębiorstwa o zastosowaniu wyników prac badawczo-rozwojowych, w tym również o zastosowaniu projektów wynalazczych zarówno własnych, jak i nabytych w formie licencji, związanych z uruchomieniem produkcji wyrobów nowych lub modernizacją wyrobów produkowanych i nowych metod wytwarzania — poprzedzające rozpoczęcie produkcji na skalę przemysłową. Finansowanie prac wdrożeniowych obejmuje w szczególności prace związane:

- 1) ze sporządzeniem pełnej dokumentacji technicznej, w tym również z opracowaniem norm i dokumentacji w zakresie typizacji,
- 2) z wykonywaniem prototypu przemysłowego, pierwszego kompletu narzędzi i oprzyrządowania oraz próbnych instalacji,
- 3) z wykonaniem próbnej serii nowego wyrobu, a w uzasadnionych wypadkach również serii informacyjnej nowego wyrobu, przeprowadzeniem prób oraz wprowadzeniem poprawek po próbach.

§ 18. 1. Do kosztów wykonania prac badawczo-rozwojowych zalicza się również koszty zaprojektowania, budowy i montażu specjalnej aparatury albo urządzeń związanych z wykonywaniem określonej pracy badawczej, także w razie gdy aparatura i urządzenia te odpowiadają kryteriom ustalonym dla środków trwałych.

2. Do kosztów wykonania prac badawczo-rozwojowych zalicza się również koszty nabycia przedmiotów majątkowych, o których mowa w ust. 1, a odpowiadających kryteriom ustalonym dla środków trwałych, jeżeli urządzenia te mają ulec zużyciu w toku wykonywania tych prac.

§ 19. 1. Przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy, tworzą fundusz postępu techniczno-ekonomicznego z obciążających koszty ich działalności odpisów określonych w procentach w stosunku do wartości przychodu ze sprzedaży w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy.

2. Na fundusz postępu techniczno-ekonomicznego, niezależnie od odpisów obciążających koszty oraz innych

środków przewidzianych w art. 26 ust. 5 i art. 34 ustawy, przeznacza się również dochody ze sprzedaży składników majątkowych, zakupionych lub wytworzonych w toku wykonywania prac badawczych sfinansowanych z funduszu, pomniejszone o koszty związane ze sprzedażą. W razie przeznaczenia tych składników majątkowych na własne potrzeby przedsiębiorstwa, ich równowartość podlega zwrotowi na fundusz postępu techniczno-ekonomicznego, z odpowiednich funduszy przedsiębiorstwa. W zakresie składników majątkowych, odpowiadających kryteriom ustalonym dla środków trwałych, zwrot ten następuje z funduszu rozwoju przedsiębiorstwa.

§ 20. Wpłaty przedsiębiorstw na fundusz efektów wdrożeniowych jednostek badawczych są dokonywane ze środków funduszu postępu techniczno-ekonomicznego. Przedsiębiorstwa nie tworzące funduszu postępu techniczno-ekonomicznego dokonują tych wpłat w ciężar kosztów.

§ 21. 1. Przedsiębiorstwo przeznacza fundusz postępu techniczno-ekonomicznego na:

- 1) pokrycie kosztów działalności wyodrębnionych w statucie przedsiębiorstwa ośrodków badawczo-rozwojowych, laboratoriów, biur konstrukcyjnych, ośrodków informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej oraz innych jednostek (komórek) badawczych i rozwojowych, pomniejszonych o dochody ze sprzedaży prac wykonanych przez te jednostki na zamówienie z zewnątrz,
- 2) finansowanie prac badawczo-rozwojowych warunkujących postęp techniczny i organizacyjny, wykonywanych w zakładach i wydziałach produkcyjnych przedsiębiorstwa oraz innych komórkach nie zaliczonych w statucie przedsiębiorstwa do wyodrębnionych jednostek badawczych i rozwojowych,
- 3) finansowanie zadań w zakresie wzornictwa przemysłowego,
- 4) zapłatę za prace badawczo-rozwojowe wykonywane przez obce jednostki na zamówienie przedsiębiorstwa oraz na inne wydatki przewidziane w art. 26 ust. 1 ustawy,
- 5) pokrycie całości lub części kosztów prac wdrożeniowych oraz kosztów realizacji projektów wynalazczych zakończonych wynikiem negatywnym lub niewspółmiernych do osiągniętych efektów,
- 6) finansowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu postępu techniczno-ekonomicznego.

2. Finansowanie prac, o których mowa w ust. 1 pkt 2—4, następuje w formie zapłaty za wykonaną pracę; podstawę rozliczeń i zapłaty stanowią faktury z tytułu sprzedaży wewnętrznej lub umowy z jednostką obcą na wykonanie tych prac.

3. Z funduszu postępu techniczno-ekonomicznego nie mogą być finansowane:

- 1) koszty przygotowania przyszłej eksploatacji nowo budowanych zakładów i wydziałów przedsiębiorstwa,
- 2) koszty przygotowania produkcji jednostkowej i małoseryjnej.

Rozdział 7

Przepisy szczególne.

§ 22. Wydatki związane z realizacją zadań przedsiębiorstw państwowych w zakresie obronności kraju, wynikające z przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczyposp.

litej Ludowej (Dz. U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31) oraz z innych przepisów ustawowych, z wyjątkiem wydatków ponoszonych na podstawie odrębnych przepisów wydawanych przez Radę Ministrów i Komitet Obrony Kraju z funduszu zadań wyodrębnionych, tworzonego ze środków budżetowych — obciążają koszty działalności przedsiębiorstw państwowych.

§ 23. 1. Przedsiębiorstwa wydobywające minerały metodą odkrywkową lub otworową oraz prowadzące działalność gospodarczą, której towarzyszy powstawanie hałd lub degradacja terenu, mogą tworzyć fundusz rekultywacji z narzutów na koszty działalności. Środki funduszu przeznaczają się na finansowanie przedsięwzięć pozainwestycyjnych, mających na celu zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych oraz hałd.

2. Wysokość narzutów określają właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Finansów, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

§ 24. 1. Przedsiębiorstwo zawierające umowę o generalną dostawę maszyn i urządzeń, zwane dalej „generalnym dostawcą”, może tworzyć fundusz ryzyka i gwarancji z narzutów obciążających koszty dostawy. Na fundusz ten przeznaczają się również kwoty kar umownych oraz kwoty z tytułu odszkodowań, gwarancji i rękojmi, otrzymane przez generalnego dostawcę od jego poddostawców.

2. Wysokość narzutów określi właściwy organ założycielski w porozumieniu z Ministrem Finansów, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

3. Ze środków funduszu ryzyka i gwarancji są finansowane koszty usuwania stwierdzonych w okresie gwarancji usterek i ukrytych wad maszyn i urządzeń dostarczonych w ramach generalnej dostawy oraz inne koszty i odszkodowania ponoszone z tytułu gwarancji, rękojmi i odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu realizacji generalnej dostawy.

4. Po całkowitym rozliczeniu generalnej dostawy i wykonaniu zobowiązań, o których mowa w ust. 3, pozostałe środki funduszu ryzyka i gwarancji związane z rozliczoną generalną dostawą zapisuje się na zyski nadzwyczajne generalnego dostawcy. Niedobór środków funduszu ryzyka i gwarancji, wynikły z pełnego rozliczenia generalnej dostawy i wykonania zobowiązań, o których mowa w ust. 3, zalicza się na straty nadzwyczajne generalnego dostawcy.

§ 25. 1. Przedsiębiorstwa wydawnicze oraz przedsiębiorstwa obrotu księgarskiego mogą tworzyć fundusz umorzeniowy książki z odpisów obciążających koszty ich działalności.

2. Fundusz umorzeniowy książki jest przeznaczony na sfinansowanie skutków obniżenia ceny detalicznej książki, zwiększenia marży handlowej w obrocie książką i wycofania jej z obrotu.

3. Minister Kultury i Sztuki określi w porozumieniu z Ministrem Finansów szczegółowe zasady tworzenia i gospodarowania funduszem umorzenia książki w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

Rozdział 8

Dostosowanie zasad gospodarki finansowej do specyfiki niektórych przedsiębiorstw.

§ 26. 1. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe”, przedsiębiorstwo „Polskie Linie Lotnicze LOT” oraz przedsiębiorstwa żeglugi morskiej tworzą, a przedsiębiorstwa rybołówstwa dalekomorskiego mogą tworzyć fundusz re-

montowy z odpisów obciążających koszty działalności. Wysokość tych odpisów określają właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Fundusz remontowy jest przeznaczony na finansowanie remontów środków trwałych służących działalności eksploatacyjnej. W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe” fundusz ten jest przeznaczony na finansowanie remontów środków trwałych, a w przedsiębiorstwie „Polskie Linie Lotnicze LOT” — na finansowanie remontów statków powietrznych.

§ 27. Inwestycje Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, nie zaliczane do inwestycji centralnych, polegające na budowie linii kolejowych, budowie i modernizacji węzłów, stacji kolejowych i skrzyżowań dwupoziomowych oraz na elektryfikacji linii kolejowych, a także na budowie i modernizacji zaplecza obsługowo-naprawczego, i inwestycje gospodarki morskiej polegające na utrzymaniu szlaków żeglugowych do portów morskich, umocnień brzegowych i falochronów, budowie baz specjalistycznych przeładunków i innych obiektów infrastruktury portowej mogą być finansowane w części lub całości z dotacji budżetowej. Wysokość dotacji budżetowej na ten cel określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

§ 28. 1. Przedsiębiorstwa: „Polskie Koleje Państwowe”, Państwowej Komunikacji Samochodowej, Przedsiębiorstwo Spedycji Krajowej oraz Przedsiębiorstwo Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes” tworzą fundusz ryzyka transportowego z odpisów obciążających koszty działalności według normy procentowej, w relacji do wartości sprzedaży, ustalonej przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Finansów, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

2. Fundusz ryzyka transportowego jest przeznaczony na wypłatę odszkodowań za braki i uszkodzenia ładunków, za utratę zdrowia lub życia osób w wypadkach kolejowych i samochodowych oraz na finansowanie odszkodowań i kar występujących w obrocie zagranicznym, a także strat spowodowanych zmianami koniunkturalnymi na rynkach zagranicznych.

§ 29. 1. Przedsiębiorstwo „Polskie Linie Lotnicze LOT” tworzy fundusz ryzyka handlowego:

- 1) z odpisów obciążających koszty działalności w granicach normy procentowej ustalonej w stosunku do wartości sprzedaży ogółem,
- 2) z dodatnich różnic kursowych.

2. Normę procentową, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w latach 1984 i 1985 ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Finansów, a następnie norma ta jest ustalana na okresy pięcioletnie w narodowym planie społeczno-gospodarczym.

3. Fundusz ryzyka handlowego jest przeznaczony na pokrycie:

- 1) kar nałożonych przez Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Lotniczych IATA i inne jednostki zagraniczne,
- 2) strat z tytułu:
  - a) odszkodowań w obrocie zagranicznym nie pokrytych przez ubezpieczenie,
  - b) utraty należności zagranicznych,
  - c) ujemnych różnic kursowych,
  - d) strat wynikłych na skutek zmian koniunkturalnych na rynkach zagranicznych,

e) deprecjacji lub złomowania nieprzydatnych części zamiennych lotniczych w związku z zaniechaniem eksploatacji określonych typów sprzętu lotniczego, po potrąceniu uzyskanych z tego tytułu przychodów.

4. Jeżeli stan funduszu ryzyka handlowego przekracza 2% wartości sprzedaży ogółem w roku sprawozdawczym, przedsiębiorstwo „Polskie Linie Lotnicze LOT” zaniecha dokonywania dalszych odpisów.

5. Nie wykorzystane środki funduszu ryzyka handlowego na koniec roku przechodzą na rok następny.

§ 30. W przedsiębiorstwach żeglugi morskiej i przedsiębiorstwach rybołówstwa dalekomorskiego oraz w przedsiębiorstwie „Polskie Linie Lotnicze LOT” nie stanowi przychodu ze sprzedaży określonego w art. 3 ust. 4 ustawy wartość dostaw wyrobów, robót, usług, towarów i materiałów nie zapłaconych w całości lub części przez odbiorców w ciągu 60 dni od zakończenia roku sprawozdawczego.

§ 31. 1. Przedsiębiorstwa transportowe i przedsiębiorstwa wykonujące inne usługi związane z przewozami oraz przedsiębiorstwa gospodarki rybnej tworzą fundusz akwizycyjny obciążający dewizowe koszty działalności w granicach normy procentowej ustalonej w relacji do wartości sprzedaży z działalności własnej.

2. Normę procentową, o której mowa w ust. 1, ustali właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Finansów, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

3. Fundusz akwizycyjny przeznaczony jest na finansowanie przedstawicielstw zagranicznych, reklamy, wydatków reprezentacyjnych, włącznie z wydatkami reprezentacyjnymi statków, wydatków akwizycyjnych, szkolenia personelu, zakupu fachowych książek i pomocy szkoleniowych, zagranicznych wyjazdów służbowych i innych wydatków o charakterze akwizycyjnym.

§ 32. 1. W państwowych przedsiębiorstwach uzdrowskich remonty bieżące oraz remonty kapitalne o wartości kosztorysowej nie przekraczającej 30 mln zł i cyklu wykonania do 12 miesięcy są finansowane bezpośrednio w ciężar kosztów właściwego rodzaju działalności przedsiębiorstwa.

2. W Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej tworzy się scentralizowany fundusz kapitalnych remontów z odpisów obciążających koszty działalności państwowych przedsiębiorstw uzdrowskich, przeznaczony na kapitalne remonty obiektów i urządzeń uzdrowskich o wartości kosztorysowej ponad 30 mln zł i cyklu wykonania ponad 12 miesięcy.

3. Wysokość odpisów na scentralizowany fundusz kapitalnych remontów oraz zasady gospodarki tym funduszem określa Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 33. 1. Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej tworzą fundusz wspólnej działalności z odpisów obciążających koszty działalności według normy ustalonej przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Fundusz wspólnej działalności jest przeznaczony na finansowanie szkół przyzakładowych i wspólnych ośrodków szkolenia, kosztów utrzymania zaplecza eksploatacyjnego, kosztów utrzymania hoteli dla kierowców oraz kosztów eksploatacji wspólnych systemów informatycznych i centralnej koordynacji przewozów.

3. Dysponentem funduszu wspólnej działalności jest Minister Komunikacji. Minister Komunikacji może upoważnić do rozporządzania tym funduszem innych dysponentów.

§ 34. Zasady tworzenia przez przedsiębiorstwa funduszu szkód górniczych i gospodarowania nim regulują odrębne przepisy.

§ 35. 1. Przedsiębiorstwa podległe Ministrowi Obrony Narodowej mogą zaniechać dokonywania odpisów na fundusz rezerwowy, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy, jeżeli stan tego funduszu odpowiada równowartości 2% kosztów działalności przedsiębiorstwa w roku sprawozdawczym.

2. Jeżeli po pokryciu strat stan funduszu rezerwowego przekracza równowartość 1% kosztów działalności przedsiębiorstwa w roku sprawozdawczym, przedsiębiorstwo może zasilać z funduszu rezerwowego fundusz rozwoju, z tym że stan funduszu rezerwowego w takim wypadku nie może ulec zmniejszeniu poniżej 1% kosztów działalności w roku sprawozdawczym.

§ 36. Minister Obrony Narodowej oraz Minister Górnictwa i Energetyki w stosunku do przedsiębiorstw przemysłu wydobywczego oraz energetyki i gazownictwa w uzgodnieniu z Ministrem Finansów mogą centralizować część odpisów na fundusz postępu techniczno-ekonomicznego. Dysponentami scentralizowanego funduszu postępu techniczno-ekonomicznego są właściwi ministrowie lub organy przez nich upoważnione. Scentralizowany fundusz postępu techniczno-ekonomicznego jest przeznaczony na finansowanie zadań szczególnie ważnych dla rozwoju branży przemysłu, zleconych, przez właściwego ministra.

§ 37. Minister Spraw Wewnętrznych może podwyższyc wysokość corocznych odpisów z zysku do podziału na fundusz rezerwowy, a także obniżyć ustawowy poziom tego funduszu nie niżej jednak niż do wysokości 2% kosztów działalności w roku sprawozdawczym.

§ 38. 1. W przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Sprawiedliwości, działających przy zakładach karnych, przez które rozumie się także przedsiębiorstwa działające przy aresztach śledczych i ośrodkach przystosowania społecznego, uprawnionymi do korzystania z funduszu załogi są zarówno osoby zatrudnione na podstawie pracowniczego stosunku pracy, zwane dalej „pracownikami”, jak i skazani i tymczasowo aresztowani oraz umieszczeni w ośrodkach przystosowania społecznego, wykonujący pracę na rzecz przedsiębiorstwa na podstawie skierowania przez zakład karny, zwani dalej „skazanymi”.

2. Przedsiębiorstwo ustala odrębne środki na wynagrodzenia dla skazanych; przy ustalaniu wysokości tych środków stosuje się odpowiednio przepisy art. 11—15 ustawy.

3. Podstawę dokonywania odpisów na cele, o których mowa w art. 16 ustawy, stanowią wynagrodzenia pracowników.

4. Uzupełnienie środków, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy, może nastąpić z funduszu załogi w części przeznaczonej dla pracowników.

5. Fundusz załogi, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, podlega podziałowi na dwie części:

- 1) część przeznaczoną dla pracowników,
- 2) część przeznaczoną dla skazanych.

Podziału funduszu załogi na wymienione części dokonuje się proporcjonalnie do wypłat wynagrodzeń obydwu grup zatrudnionych.

6. Część funduszu, o której mowa w ust. 5 pkt 2, w wysokości 8,5% wypłaconego wynagrodzenia podlega odprowadzeniu na odpowiedni typ środków specjalnych w zakładach karnych. Nadwyżka funduszu przekraczająca ten poziom jest przekazywana na scentralizowany fundusz rezerwowy.

7. Podjęcie przez przedsiębiorstwo inwestycji, o której mowa w art. 22 ustawy, polegającej na budownictwie wymaga zgody organu sprawującego nadzór.

8. Organ sprawujący nadzór tworzy scentralizowany fundusz rezerwowy z przekazywanych przez przedsiębiorstwa:

- 1) 50% utworzonego w danym roku funduszu rezerwowego,
- 2) nadwyżki, o której mowa w ust. 6.

Scentralizowany fundusz rezerwowy jest przeznaczony na uzupełnienie funduszy: rezerwowego, rozwoju i załogi w przedsiębiorstwach, których działalność jest niskorientowana lub nierentowna, ale konieczna ze względu na potrzebę realizacji zadań resocjalizacyjnych.

§ 39. 1. Amortyzację środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w przedsiębiorstwach podległych Ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości oraz w przedsiębiorstwach przemysłu wydobywczego, energetyki i gazownictwa podległych Ministrowi Górnictwa i Energetyki dzieli się na fundusz rozwoju przedsiębiorstw oraz scentralizowane fundusze rozwoju, według norm określonych przez właściwych ministrów w uzgodnieniu z Ministrem Finansów. Amortyzację maszyn górniczych objętych scentralizowaną gospodarką przewidzianą w całości na scentralizowany fundusz rozwoju górnictwa węglowego. Dysponentami scentralizowanych funduszy są właściwi ministrowie. Ministrowie mogą upoważnić do rozporządzania tymi funduszami innych dysponentów. Ze scentralizowanych funduszy rozwoju są zasilane fundusze rozwoju przedsiębiorstw.

2. Inwestycjami przedsiębiorstw podległych Ministrowi Górnictwa i Energetyki, o których mowa w ust. 1, finansowanymi w całości lub części ze środków scentralizowanego funduszu rozwoju danej branży są:

- 1) w przemyśle węglowym — rozbudowa i modernizacja istniejących przedsiębiorstw, związana z utrzymaniem produkcji lub przyrostem zdolności produkcyjnych, z okresem realizacji ponad 2 lata,
- 2) w przemysłach naftowym i gazowniczym — inwestycje związane z zagospodarowaniem nowych złóż ropy naftowej i gazu oraz magazynowaniem i przesyłem gazu,
- 3) w przemyśle energetycznym — sieci przesyłowe 220 kV rozbudowa oraz modernizacja istniejących przedsiębiorstw, z okresem realizacji ponad 2 lata.

Finansowanie tych inwestycji odbywa się w drodze zasilania funduszu rozwoju przedsiębiorstwa realizującego określoną inwestycję.

§ 40. Inwestycje przedsiębiorstw podległych Ministrom Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, jak również inwestycje przedsiębiorstw mających status przedsiębiorstwa przemysłu obronnego, związane z realizacją przez te przedsiębiorstwa zadań w zakresie obronności kraju, oraz inwestycje podejmowane w związku z działalnością w dziedzinie przewidzianej w akcie o utworzeniu przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, polegającą na świadczeniu usług komunalnych lub kulturalnych albo na

sprawowaniu zarządu nad uzdrowiskami, i przedsiębiorstw użyteczności publicznej resortu zdrowia i opieki społecznej, a nie zaliczone do inwestycji centralnych, mogą być finansowane częściowo lub w całości z dotacji budżetowej. Wysokość dotacji budżetowej na ten cel jest określana corocznie w ustawie budżetowej lub w budżecie właściwej rady narodowej.

§ 41. 1. Przedsiębiorstwa przemysłu wydobywczego podległe Ministrowi Przemysłu Chemicznego i Lekkiego mogą tworzyć z odpisów obciążających koszty działalności fundusz utrzymania zdolności produkcyjnej i likwidacji kopalni oraz rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

2. Fundusz utrzymania zdolności produkcyjnej i likwidacji kopalni oraz rekultywacji terenów poeksploatacyjnych jest przeznaczony na finansowanie robót udostępniających złoża do zachowania niezbędnej zdolności eksploatacyjnej oraz kosztów likwidacji kopalni lub ich zabezpieczenia, a także na sfinansowanie przedsięwzięć mających na celu zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych oraz hałd. Środki funduszu przewidziane są na finansowanie przedsięwzięć pozainwestycyjnych.

§ 42. 1. Ceny za usługi komunalne i mieszkaniowe powinny zapewniać przedsiębiorstwu samofinansowanie, tj. pełne pokrycie kosztów uzasadnionych ponoszonych przy świadczeniu usług, powiększonych o narzut zysku w wysokości co najmniej 10% rentowności, liczonej jako stosunek zysku do kosztów przerobu, przez które rozumie się przeciętne koszty związane ze świadczeniem danego rodzaju usług, pomniejszone o koszty zużycia materiałów bezpośrednich, łącznie z narzutem kosztów zakupu.

2. Jeżeli ceny urzędowe za usługi świadczone przez przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej i przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, wykonujące zarząd państwowymi zasobami lokalowymi, zwane dalej „przedsiębiorstwem wykonującym zarząd państwowymi zasobami lokalowymi”, nie zapewniają przedsiębiorstwu warunków określonych w ust. 1, przedsiębiorstwo otrzymuje od organu założycielskiego dotację przedmiotową określoną w ustawie budżetowej na pokrycie tej różnicy.

3. Dotacja przedmiotowa może być przyznana wyjątkowo w trybie określonym w ust. 2 także w odniesieniu do usług, na które ustala się ceny regulowane, jeżeli z ważnych względów społecznych zachodzi potrzeba ustalenia lub utrzymania ceny na poziomie nie zapewniającym przedsiębiorstwu warunków przewidzianych w ust. 1.

4. Podstawę do ustalania dotacji przedmiotowej stanowią przeciętne uzasadnione koszty świadczenia usług, powiększone o narzut zysku w wysokości 10% kosztów przerobu, których wysokość należy uzgodnić z organem założycielskim. Uzgodnienia te powinny przewidywać możliwość wprowadzenia zmian powodujących w ciągu roku skutki finansowe z przyczyn niezależnych od działalności przedsiębiorstwa.

5. Dotacja powinna być ustalana w stosunku do mierników rzeczowych stosowanych przy pobieraniu opłat od odbiorców usług. Wybór miernika stanowiącego podstawę kształtowania dotacji wymaga uzgodnienia z organem założycielskim.

6. W zakresie usług masowej komunikacji miejskiej jako miernik może być stosowana jednostka rzeczowa, to jest przebieg pojazdu na trasie o długości jednego kilometra. Plan jednostek rzeczowych podlega zatwierdzeniu przez organ założycielski równocześnie z uzgodnieniem miernika dotacji oraz podstawy, o której mowa w ust. 4.

7. Dotację dla przedsiębiorstwa wykonującego zarząd państwowymi zasobami lokalowymi ustala się na 1 m² powierzchni eksploatowanych lokali. Obejmuje ona uzasadnione koszty eksploatacji budynków, łącznie z kosztami eksploatacji dźwigów osobowych, wraz z narzutem zysku, o którym mowa w ust. 1, z tym że:

- 1) nie przysługuje narzut zysku z tytułu usług centralnego ogrzewania i dostawy ciepłej wody pochodzących z zakupu energii cieplnej od obcych dostawców,
- 2) przysługuje narzut zysku w wysokości 10% kosztów przerobu w razie produkcji energii cieplnej w kotłowniach lokalnych znajdujących się w eksploatacji przedsiębiorstwa.

8. Dodatkowe zadania zlecone przedsiębiorstwu do realizacji przez organ założycielski stanowią przedmiot odrębnych rozliczeń na zasadach pełnej odpłatności zapewniającej samofinansowanie.

9. Na równi z dotacją budżetową traktuje się dopłaty otrzymane przez przedsiębiorstwo wykonujące zarząd państwowymi zasobami lokalowymi od właścicieli budynków przejętych w administrację zleconą na podstawie umowy, z przeznaczeniem na wyrównanie rentowności.

10. Szczegółowe zasady ustalania dopłat od właścicieli budynków przekazanych w administrację zleconą przedsiębiorstwu wykonującemu zarząd państwowymi zasobami lokalowymi oraz szczegółowe zasady rozliczeń z tytułu administracji zleconej określi Minister Administracji i Gospodarki Przestrzennej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 43. 1. Wynik finansowy przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i wykonującego zarząd państwowymi zasobami lokalowymi stanowi różnicę między przychodem ze sprzedaży a kosztami własnymi i kosztami sprzedaży, zwiększoną o dotacje przedmiotowe i inne wyrównania rentowności, a zmniejszoną o podatek obrotowy i dopłaty przekazane przez przedsiębiorstwo do spółdzielni mieszkaniowej z tytułu rozliczeń związanych z administracją zleconą oraz skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

2. Przez inne wyrównania rentowności należy rozumieć otrzymane przez przedsiębiorstwo dopłaty od właścicieli budynków przejętych w administrację zleconą na podstawie umowy.

3. Do przychodu ze sprzedaży usług działalności podstawowej przedsiębiorstwa wykonującego zarząd państwowymi zasobami lokalowymi zalicza się:

- 1) czynsze i świadczenia z tytułu najmu lokali,
- 2) opłaty za korzystanie z dźwigów osobowych,
- 3) opłaty za dzierżawę terenów,
- 4) odsetki pobrane przez przedsiębiorstwo od najemców za nieterminowe regulowanie należności z tytułu najmu lokali,
- 5) opłaty za dostawę ciepłej wody i ogrzewanie lokali,
- 6) opłaty za dostawę zimnej wody do lokali użytkowych,
- 7) inne opłaty związane z najmem lokali, określone odrębnymi przepisami.

4. Za usługi, o których mowa w ust. 3 pkt 5 i 6, przedsiębiorstwo pobiera od najemców lokali użytkowych opłaty w wysokości cen płaconych dostawcom.

§ 44. Przedsiębiorstwo wykonujące zarząd państwowymi zasobami lokalowymi tworzy:

- 1) fundusz remontów,
- 2) fundusz samorządu mieszkańców.

§ 45. 1. Fundusz remontów przeznaczają się na finansowanie wszelkich napraw i modernizacji budynków oraz dźwigów znajdujących się w tych budynkach.

2. Fundusz remontów jest tworzony:

- 1) z odpisów obciążających koszty działalności podstawowej przedsiębiorstwa,
- 2) z opłat właścicieli lokali w domach wielomieszkalniowych stanowiących własność Państwa w wysokości określonej w odrębnych przepisach,
- 3) z dotacji w wysokości ustalonej we właściwym budżecie terenowym.

3. Odpisów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, przedsiębiorstwo dokonuje w 1982 r. w wysokości 3% od wartości początkowej budynków i 7% od dźwigów. Wysokość odpisów obowiązujących przedsiębiorstwo w dalszych latach określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

4. Usługi remontowe realizowane systemem gospodarczym, obciążające fundusz remontów, rozlicza się według kosztu własnego z narzutem zysku w wysokości 10% kosztów przerobu.

5. Poniesione przez przedsiębiorstwo koszty remontów i modernizacji budynków stanowiących własność osób fizycznych, przejętych w administrację przedsiębiorstwa, podlegają zabezpieczeniu hipotecznemu na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 46. 1. Fundusz samorządu mieszkańców tworzy się z:

- 1) odpisów obciążających koszty eksploatacji budynków w wysokości określonej corocznie przez organ założycielski,
- 2) oszczędności powstałych wskutek obniżenia planowanych kosztów eksploatacji oraz kosztów remontów w wyniku wykonania przez najemców lokali mieszkalnych w formie czynu społecznego prac należących do działalności przedsiębiorstwa.

2. Fundusz samorządu mieszkańców przeznaczony jest wyłącznie na finansowanie działalności społeczno-wychowawczej prowadzonej przez organy samorządu mieszkańców. Środki funduszu mogą być w całości przekazane na rachunek bankowy samorządu mieszkańców.

§ 47. 1. Do przedsiębiorstw podległych Ministrowi Finansów oraz Narodowemu Bankowi Polskiemu nie stosuje się przepisu art. 21 ustawy.

2. Minister Finansów oraz Prezes Narodowego Banku Polskiego określają część zysku przeznaczoną na fundusz rozwoju i część zysku przeznaczoną na fundusz załogi w przedsiębiorstwach im podległych.

§ 48. 1. Zweryfikowany zysk osiągnięty przez Polski Monopol Loteryjny oraz przez przedsiębiorstwa prowadzące terenowe gry liczbowe, po pomniejszeniu o należny podatek dochodowy oraz obowiązkowy odpis na fundusz rezerwowy i o obciążenia na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej, jak również o odpis na fundusz załogi, przeznaczają się na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa oraz na cele społeczne i rozwoju gospodarki narodowej.

2. Część zysku na cele społeczne i rozwoju gospodarki narodowej określana jest przez:

- 1) Ministra Finansów, na wniosek dyrektora Polskiego Monopoli Loteryjnego — w przedsiębiorstwie państwowym „Polski Monopol Loteryjny”,
- 2) wojewodę — w przedsiębiorstwach państwowych prowadzących terenowe gry liczbowe.

3. W Państwowym Przedsiębiorstwie „Totalizator Sportowy” wprowadza się obligatoryjne obciążenie na rzecz Centralnego Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu, wynoszące 26% kwoty osiągniętego przychodu z zawartych zakładów. Obciążenie to stanowi składnik kosztów własnych przedsiębiorstwa.

§ 49. 1. Przedsiębiorstwa usług morskich wykonujące czynności związane z ochroną środowiska na obszarze akwenów portowych pokrywają związane z tym koszty z wpłat przedsiębiorstw działających na terenie portów. Wpłaty te dokonywane są w formie ryczałtów.

2. Wysokość ryczałtów, o których mowa w ust. 1, oraz zasady gospodarowania nimi określi Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrem Finansów, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

§ 50. 1. Państwowe przedsiębiorstwa rynkowego handlu wewnętrznego, okiełgowe przedsiębiorstwa zaopatrzenia weterynaryjno-zootechnicznego „Centrowet”, przedsiębiorstwa handlu artykułami technicznymi „Elmet” i Przedsiębiorstwo Obrotu Maszynami i Surowcami „Bomis” w stosunku do punktów sprzedaży detalicznej, przedsiębiorstwa handlu sprzętem rolniczym „Agroma” oraz Wojskowa Centrala Handlowa tworzą fundusz na przeceny towarów i ryzyko handlowe:

- 1) z dodatnich różnic cen, powstałych na skutek przeszacowania zapasów towarów w wyniku zmian cen nie podlegających rozliczeniu z budżetem,
- 2) z bonifikat otrzymywanych od dostawców:
  - a) z tytułu ryzyka handlowego,
  - b) na pokrycie kosztów reklamacji nabywców,
  - c) na pokrycie kosztów napraw gwarancyjnych,
  - d) na metkowanie towarów,
- 3) z należności płaconych przez dostawców z tytułu kar umownych za dostarczenie towarów niższej jakości od określonej w obowiązujących przepisach lub w warunkach umowy,
- 4) z innych źródeł określonych przez Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Fundusz na przeceny towarów i ryzyko handlowe przeznaczają się na pokrycie:

- 1) skutków dokonywanych przecen i kosztów związanych z przeceną nadmiernych zapasów towarów lub innych towarów nie znajdujących nabywców,
- 2) ujemnych różnic cen powstałych na skutek przeszacowania zapasów towarów nie podlegających rozliczeniu z budżetem,
- 3) wydatków na aktywizację sprzedaży, z wyłączeniem kosztów reklamy,
- 4) bonifikowanej sprzedaży dla Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- 5) kosztów napraw gwarancyjnych, reklamacji nabywców oraz kosztów metkowania,
- 6) kosztów związanych z określeniem jakości towarów i ich przeklasyfikowaniem,
- 7) różnic cen towarów na skutek ich przeklasyfikowania, jeżeli przeklasyfikowanie to okazało się niedostateczne i zaszła potrzeba dalszej obniżki cen, a odbiorca nie ma już możliwości wniesienia dodatkowych reklamacji,
- 8) kosztów napraw i kosztów przeceny towarów uszkodzonych, pochodzących z reklamacji nabywców, lub innych towarów, w stosunku do których nie stwierdzono winy przedsiębiorstwa.

§ 51. Przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości oraz przedsiębiorstwa turystyczne, których organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej, stosują uproszczone zasady ewidencji księgowej ustalone przez Ministra Finansów oraz uproszczoną sprawozdawczość statystyczną ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 52. Łączna kwota dotacji dla przedsiębiorstw drobnej wytwórczości, których organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej, ze scentralizowanego rachunku amortyzacji, o którym mowa w art. 41 ust. 1 i 6 pkt 2 ustawy, nie może być niższa od kwoty odpisów amortyzacyjnych odprowadzonych przez nie na ten rachunek.

§ 53. Państwowe przedsiębiorstwa turystyczne tworzą:

- 1) fundusz odtworzenia wyposażenia,
- 2) fundusz ryzyka handlowego.

§ 54. 1. Fundusz odtworzenia wyposażenia tworzy się:

- 1) z narzutów obciążających koszty działalności, ustalonych w wysokości średniego zużycia wyposażenia oraz kosztu remontów z trzech poprzednich lat, skorygowanej o wskaźnik dynamiki sprzedaży,
- 2) z wpływów z tytułu sprzedaży i likwidacji wycofanego z użytkowania wyposażenia, finansowanego ze środków obrotowych,
- 3) z wpłat z tytułu odszkodowań za uszkodzone, zniszczone lub zagubione wyposażenie.

2. Fundusz odtworzenia wyposażenia przeznaczają się na:

- 1) wymianę lub modernizację wyposażenia,
- 2) pokrycie kosztów remontów oraz sprzedaży i likwidacji wyposażenia.

3. Jeżeli przez kolejne trzy lata na koncie funduszu odtworzenia wyposażenia wystąpi na koniec roku saldo ujemne, obciąża ono koszty działalności przedsiębiorstwa.

4. Przez wyposażenie rozumie się składniki wyposażenia nie zaliczone do środków trwałych.

§ 55. 1. Fundusz ryzyka handlowego tworzy się:

- 1) z narzutów obciążających koszty działalności, ustalonych w wysokości średnich kosztów i strat związanych z ryzykiem handlowym z trzech poprzednich lat, skorygowanej o wskaźnik dynamiki sprzedaży,
- 2) z opłat z tytułu rezygnacji z usług.

2. Fundusz ryzyka handlowego przeznaczają się na finansowanie strat z tytułu wprowadzania nowych usług i rezygnacji z usług, kosztów spowodowanych siłą wyższą oraz innych kosztów i strat związanych z ryzykiem handlowym.

3. Jeżeli przez kolejne dwa lata na koncie funduszu ryzyka handlowego wystąpi na koniec roku saldo ujemne, obciąża ono koszty działalności przedsiębiorstwa.

Rozdział 9

Dostosowanie zasad gospodarki finansowej do specyfiki przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz państwowych gospodarstw rolnych.

§ 56. Wynik finansowy przedsiębiorstwa gospodarki rolnej oraz państwowego gospodarstwa rolnego stanowi różnicę między przychodem ze sprzedaży a kosztami materialnymi i niematerialnymi działalności eksploatacyjnej, zwiększoną o należne dotacje budżetowe i zmniejszoną o należne świadczenia pieniężne na rzecz budżetu tere-

nowego z tytułu zarządzania użytkami rolnymi i wodami stojącymi oraz o podatek obrotowy, skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych oraz powiększoną lub pomniejszoną o różnicę wartości zapasów na koniec roku w stosunku do ich wartości — według stanu na początek roku.

§ 57. 1. Zweryfikowany zysk przedsiębiorstwa stanowi zysk do podziału.

2. Zysk przedsiębiorstwa podlega podziałowi na:

- 1) fundusz rezerwowy,
- 2) fundusz rozwoju,
- 3) fundusz załogi.

3. Kwoty przeznaczone z osiągniętego zysku do podziału na właściwe fundusze odpisuje się za okresy roczne.

4. Odpisy na fundusze, o których mowa w ust. 2, są dokonywane stosownie do decyzji przedsiębiorstwa w księgach następnego roku obrachunkowego po urzędowym stwierdzeniu zweryfikowania sprawozdania finansowego za rok ubiegły.

5. Odpis na fundusz rezerwowy, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, nie może być niższy od 30% kwoty zysku do podziału. Fundusz ten może być zasilany z innych źródeł określonych w odrębnych przepisach.

6. Fundusz rezerwowy jest przeznaczony na:

- 1) pokrycie strat bilansowych,
- 2) wpłatę kredytów obrotowych,
- 3) utworzenie lub uzupełnienie funduszu załogi do wysokości 8,5% rocznego wynagrodzenia pracowników.

7. Nadwyżka funduszu rezerwowego, która po przeznaczeniu kwot na cele określone w ust. 6 przekracza 6% sumy kosztów działalności przedsiębiorstwa na koniec roku obrachunkowego, jest przekazywana na fundusz rozwoju.

8. Fundusz załogi może być utworzony z funduszu rezerwowego wyłącznie w przedsiębiorstwie ponoszącym stratę, które osiąga poprawę wyniku finansowego liczoną według zasad określonych w § 98 ust. 2.

9. Fundusz załogi utworzony z funduszu rezerwowego w przedsiębiorstwie ponoszącym stratę nie podlega zwiększeniu dotacją, o której mowa w § 98.

§ 58. 1. Przedsiębiorstwu produkującemu środki produkcji, na które obowiązują ceny urzędowe bądź regulowane, są przyznawane dotacje w wysokości określonej w ustawie budżetowej, w szczególności na:

- 1) wyrównanie różnicy między kosztem produkcji mieszanek pasz treściwych a obowiązującą ceną zbytu, w wysokości i na zasadach obowiązujących w przemyśle paszowym,
- 2) wyrównanie różnicy między kosztem produkcji przetwórstwa produktów rolniczych a obowiązującą ceną zbytu, w wysokości i na zasadach obowiązujących w przemyśle spożywczym.

2. Przedsiębiorstwu gospodarki rolnej i państwowemu gospodarstwu rolnemu są przyznawane dotacje do działalności pozaprodukcyjnej w wysokości określonej w ustawie budżetowej, w szczególności na:

- 1) pokrycie kosztów prowadzenia urządzeń socjalnych oraz utrzymania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, zgodnie z odrębnymi przepisami; dotacji na pokrycie kosztów prowadzenia urządzeń socjalnych nie wlicza się do wyniku finansowego przedsiębiorstwa,
- 2) pokrycie kosztów remontów pałaców oraz innych obiektów zabytkowych będących w administracji przedsiębiorstwa,

3) sfinansowanie wynagrodzeń łącznie z obciążeniami absolwentów szkół oraz uczniów i studentów odbywających wstępny staż pracy lub praktyki w przedsiębiorstwie oraz ich opiekunów.

§ 59. Przedsiębiorstwo prowadzące działalność produkcyjną o charakterze specjalnym lub wykonujące zadania specjalne może otrzymać dotacje w wysokości określonej w ustawie budżetowej na pokrycie kosztów hodowli roślin, hodowli koni zarodowych, prac doświadczalnych, wdrożeniowych, upowszechnieniowych i szkoleniowych oraz utrzymania państwowych stad ogierów, zachowawczych stad zwierząt hodowlanych i stad stanowiących rezerwę genetyczną zwierząt.

§ 60. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi szczegółowe zasady ustalania i rozliczeń oraz tryb i terminy wypłacania dotacji budżetowych, o których mowa w § 58 i 59 oraz 65.

§ 61. 1. Przedsiębiorstwo może ze środków funduszu załogi tworzyć fundusz premiiowy.

2. Przedsiębiorstwo może uzupełniać z funduszu załogi zakładowy fundusz socjalny i zakładowy fundusz mieszkaniowy.

§ 62. Inwestycje polegające na budowie i modernizacji domów mieszkalnych oraz hoteli robotniczych dla załogi przedsiębiorstwa są finansowane z zakładowego funduszu mieszkaniowego i z dotacji budżetowej.

§ 63. 1. Jeżeli w rezultacie rozliczenia wyników przeszacowania zapasów udział funduszu statutowego w finansowaniu zapasów ukształtuje się powyżej 50% wartości przeszacowanych zapasów, to nadwyżka wyników przeszacowania zapasów odprowadzana jest na rachunek scentralizowany Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

2. Zgromadzone środki, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na uzupełnienie funduszu statutowego przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji finansowej, według zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

§ 64. 1. Wynik finansowy przedsiębiorstwa prowadzącego kontraktację, skup, przerób i sprzedaż materiału siewnego i szkółkarskiego oraz przedsiębiorstwa prowadzącego obrót zwierzętami gospodarskimi stanowi różnicę między dochodami ze sprzedaży a kosztem własnym, zwiększoną o należne dotacje przedmiotowe i inne dopłaty budżetowe, a zmniejszoną o podatek obrotowy oraz skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

2. Wynik finansowy przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 1, może być pomniejszony o część marży przekazywanej na zasadach umowy do przedsiębiorstw zajmujących się hodowlą roślin i zwierząt.

§ 65. Przedsiębiorstwo prowadzące kontraktację, skup, przerób i sprzedaż materiału siewnego i szkółkarskiego otrzymuje dotacje wymienione w § 58 ust. 2 oraz dotacje na sfinansowanie kosztów utrzymania rezerwy nasiennej — w wysokości określonej w ustawie budżetowej.

§ 66. 1. Przedsiębiorstwo, o którym mowa w § 65, realizuje część marży przeznaczoną na hodowlę przy sprzedaży zewnętrznej materiału siewnego odmian wytwarzanych w kraju, a przedsiębiorstwo nasiennictwa ogrodniczego również przy sprzedaży materiału siewnego odmian selekcyjowanych.

2. Część marży, o której mowa w ust. 1, dla materiału określonej odmiany może być pobierana w wysokości do 10% ceny skupu, a dla materiału odmian mieszańcowych — do 15% tej ceny.

3. Część marży, o której mowa w ust. 1, pobrana przez przedsiębiorstwo przy sprzedaży materiału siewnego jest przekazywana przedsiębiorstwom hodowli roślin, które zajmują się hodowlą zachowawczą odmian, na utworzenie funduszu hodowli roślin.

4. Przedsiębiorstwo hodowli roślin może przekazać część środków funduszu hodowli roślin na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa i na realizację wspólnych przedsięwzięć w zakresie hodowli w ramach zrzeszenia.

§ 67. 1. Przedsiębiorstwo, o którym mowa w § 65, może tworzyć fundusz ryzyka z narzutów obciążających koszty działalności do wysokości 2% planowanej wartości sprzedaży materiału siewnego.

2. Fundusz ryzyka jest przeznaczony na pokrycie ujemnych skutków finansowych powstających w składowaniu i obrocie materiałem siewnym, nie zawinionych przez przedsiębiorstwo.

3. Skutki zmian cen zapasów materiału siewnego i szkółkarskiego są rozliczane z funduszem statutowym według zasad określonych w § 63.

§ 68. Przedsiębiorstwu prowadzącemu obrót zwierzętami gospodarskimi przysługują dotacje do działalności pozaprodukcyjnej, o których mowa w § 58 ust. 2.

§ 69. 1. Przedsiębiorstwo, o którym mowa w § 68, tworzy fundusz ryzyka i przecenę:

- 1) z narzutów obciążających koszty działalności w wysokości do 2% planowanej na dany rok wartości sprzedaży zwierząt gospodarskich, z tym że łączna kwota narzutu wraz z pozostałością funduszu z roku ubiegłego nie może przekroczyć 2% planowanej wartości sprzedaży tych zwierząt.
- 2) z różnic wartości, które powstały w wyniku sezonowych podwyżek cen zwierząt znajdujących się w bazach przedsiębiorstwa w dniu przecenę.

2. Fundusz ryzyka i przecenę jest przeznaczony na pokrywanie nie zawinionych strat powstających w obrocie zwierzętami gospodarskimi.

§ 70. 1. Przedsiębiorstwa obrotu zwierzętami gospodarskimi, państwowe ośrodki hodowli zarodowej i stadniny koni tworzą fundusz hodowli, organizacji produkcji, eksportu i obrotu zwierzętami gospodarskimi.

2. Fundusz, o którym mowa w ust. 1, jest tworzony:

- 1) w przedsiębiorstwach obrotu zwierzętami gospodarskimi — z odpisów obciążających koszty działalności w wysokości do 10% zrealizowanej marży handlowej,
- 2) w państwowych ośrodkach hodowli zarodowej i stadninach koni — z odpisów obciążających koszty działalności w wysokości 1% zrealizowanej sprzedaży zwierząt gospodarskich oraz produktów pochodzenia zwierzęcego.

3. Fundusz, o którym mowa w ust. 1, jest przeznaczony w szczególności na:

- 1) finansowanie kosztów przetrzymywania zwierząt hodowlanych z importu oraz bydła i owiec pochodzących z przemieszczenia z innych województw.
- 2) finansowanie części kosztów organizacji wystaw i pokazów zwierząt hodowlanych oraz kosztów reklamy,
- 3) udzielanie bonifikat nabywcom zwierząt hodowlanych pochodzących z importu w wysokości do 50% cen liczonych łącznie z marżą,

4) finansowanie kosztów przemieszczania zwierząt gospodarskich na punktach granicznych,

5) częściowe finansowanie treningów koni sportowych,

6) udzielanie dopłat do cieląt-buhajków zakupywanych do wychowalni, w których prowadzi się ocenę indywidualną buhajów, w wysokości 30% cen zakupu.

4. Nie wykorzystane środki funduszu przechodzą na rok następny.

5. Jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1, mogą przekazywać część środków funduszu na realizację wspólnych przedsięwzięć w zakresie hodowli w ramach zrzeszenia.

§ 71. 1. Przedsiębiorstwo hodowli roślin ogrodniczych może tworzyć fundusz ryzyka specjalistycznej produkcji ogrodniczej z odpisów obciążających koszty działalności w wysokości do 5% planowanej na dany rok wartości sprzedaży materiału siewnego i szkółkarskiego roślin ogrodniczych.

2. Fundusz ryzyka, o którym mowa w ust. 1, jest przeznaczony na pokrycie strat poniesionych w produkcji materiału siewnego i szkółkarskiego roślin ogrodniczych.

3. Nie wykorzystane środki funduszu ryzyka przechodzą na rok następny.

§ 72. Szczegółowe zasady tworzenia i wykorzystania funduszy, o których mowa w § 66, 67, 69, 70 i 71, ustala Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 73. 1. Przedsiębiorstwo Państwowe Tory Wyciągów Konnych w Warszawie dokonuje rozliczeń za rok kalendarzowy.

2. Wynik finansowy przedsiębiorstwa, o którym mowa w ust. 1, stanowi różnicę między dochodami z totalizatora pomniejszonymi o nie podjęte wygrane, przychodami ze sprzedaży a kosztami własnymi, zwiększoną o należne dotacje przedmiotowe, a zmniejszoną o podatek obrotowy i należne świadczenia pieniężne na rzecz budżetu terenowego z tytułu zarządzania użytkami rolnymi i wodami stojącymi oraz skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

3. Nie podjęte wygrane, o których mowa w ust. 2, przeznacza się na uzupełnienie funduszu rozwoju.

§ 74. Przez roczne wynagrodzenie pracowników, o którym mowa w § 57 ust. 6 pkt 3, rozumie się wydatki pieniężne poniesione bezpośrednio przez przedsiębiorstwo na opłacenie pracy wykonywanej przez pracownika na rzecz przedsiębiorstwa. Do wynagrodzenia tego nie zalicza się równowartości świadczeń w naturze lub ekwiwalentów za świadczenia, nagród jubileuszowych, premii eksportowych i innych wynagrodzeń nie wynikających z przepisów układu zbiorowego pracy.

Rozdział 10

Dostosowanie zasad gospodarki finansowej do specyfiki przedsiębiorstw gospodarki leśnej.

§ 75. 1. W Naczelnym Zarządzie Lasów Państwowych, zwanym dalej „Zarządem”, tworzy się rachunek wyrównawczy.

2. Wpłaty przedsiębiorstw na rachunek wyrównawczy wynikają z iloczynu normy procentowej ustalonej przez Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych i wartości sprzedaży. Norma ta powinna być ustalana corocznie przed pierwszym rozliczeniem zysku przedsiębiorstwa z budżetem i nie ulega zmianie w ciągu roku.

3. Wysokość wpłat na rachunek wyrównawczy oraz dotacje z tego rachunku ustala Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych.

4. Przedsiębiorstwa objęte rachunkiem wyrównawczym wpłacają na dochód budżetu Państwa podatek dochodowy i dokonują odpisów z zysku do podziału, uwzględniając przy ustalaniu wyniku finansowego rozliczenia z tym rachunkiem.

5. Saldo rachunku wyrównawczego istniejące na dzień 31 grudnia przechodzi na rok następny i podlega rozliczeniu z przedsiębiorstwami.

§ 76. Wysokość odpisów obciążających koszty działalności przedsiębiorstwa na Fundusz Leśny utworzony na podstawie odrębnych przepisów ustala corocznie Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych w formie jednolitej dla wszystkich przedsiębiorstw stawki narzutu zrelacjonowanej do wartości sprzedaży.

§ 77. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych pozostająca w przedsiębiorstwach podlega podziałowi w proporcji: 80% na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa oraz 20% na scentralizowany fundusz rozwoju.

§ 78. 1. Przedsiębiorstwo tworzy fundusz postępu techniczno-ekonomicznego z obciążających jego koszty działalności odpisów, określonych w procentach w stosunku do wartości przychodu ze sprzedaży, w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy.

2. 50% odpisu na fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przeznacza się na scentralizowany fundusz postępu techniczno-ekonomicznego Lasów Państwowych.

§ 79. Koszty utrzymania Zarządu są finansowane z wpłat obciążających koszty działalności przedsiębiorstw w wysokości ustalonej przez Kolegium Lasów Państwowych.

§ 80. 1. W Zarządzie tworzone są następujące fundusze:

- 1) scentralizowany fundusz rozwoju,
- 2) scentralizowany fundusz postępu techniczno-ekonomicznego,
- 3) zakładowy fundusz socjalny,
- 4) zakładowy fundusz mieszkaniowy,
- 5) fundusz załogi.

2. Scentralizowany fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przeznaczony jest na finansowanie prac naukowo-badawczych, których efekty służą całemu leśnictwu, realizowanych przez Instytut Badawczy Leśnictwa oraz inne jednostki naukowo-badawcze na podstawie zawartych umów. Fundusz ten może być zasilany dodatkowo subwencjami centralnych funduszy przeznaczonych na realizację programów badawczo-rozwojowych na podstawie odrębnej umowy oraz z wpływów innych jednostek.

3. Równowartość odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych pozostających w Zarządzie przeznacza się na finansowanie inwestycji własnych Zarządu na zasadach określonych w art. 22 ustawy.

4. Zakładowe fundusze socjalny i mieszkaniowy tworzone są i wykorzystywane na zasadach określonych w rozdziale 5 ustawy.

5. Zarząd tworzy fundusz załogi według stawki procentowej od wynagrodzeń pracowników Zarządu, obliczonej jako iloraz sumy odpisów na fundusze załóg we wszystkich zgrupowanych przedsiębiorstwach i sumy wy-

nagrodzeń pracowników tych przedsiębiorstw. Fundusz ten obciąża koszty Zarządu i przeznaczony jest na wypłatę nagród indywidualnych i premii oraz na zasilenie zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego pracowników Zarządu. Fundusz ten jest również pomniejszony o należne obciążenia na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej z tytułu wypłacanych nagród i premii.

§ 81. Zarząd:

- 1) dysponuje środkami budżetowymi, przeznaczonymi na potrzeby leśnictwa w zakresie finansowania średnich szkół leśnych oraz innych potrzeb wymagających centralnych dyspozycji, w tym na pokrycie skutków klęsk żywiołowych,
- 2) prowadzi rachunek wyrównawczy dla przedsiębiorstw według zasad określonych w § 75,
- 3) finansuje zadania wynikające z porozumień z przedsiębiorstwami lub z ustaleń Kolegium Lasów Państwowych w wysokości przekazanych przez przedsiębiorstwa do dyspozycji Zarządu środków obrotowych lub określonych funduszy.

§ 82. Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych ustala zasady gospodarki finansowej nadleśnictw i innych jednostek gospodarczych zgrupowanych w okręgowych zarządach lasów państwowych oraz oddziałów Biura Urządzenia Lasu i Gospodarki Leśnej.

Rozdział 11

Dostosowanie zasad gospodarki finansowej do specyfiki przedsiębiorstw handlu zagranicznego.

§ 83. 1. W przedsiębiorstwie handlu zagranicznego wynik finansowy stanowi różnicę pomiędzy przychodami a kosztami działalności, zmniejszoną o podatek obrotowy, skorygowaną o rozliczenia wyrównawcze oraz straty i zyski nadzwyczajne.

2. Przychody przedsiębiorstwa handlu zagranicznego obejmują w szczególności:

- 1) prowizje komisowe i agencyjne w wysokości ustalonej w umowie pomiędzy przedsiębiorstwami,
- 2) wynik ze sprzedaży towarów i usług na rachunek własny,
- 3) refakturowane koszty transakcyjne zagraniczne w wysokości kosztów faktycznie poniesionych lub ustalonych ryczałtowo przez przedsiębiorstwo handlu zagranicznego,
- 4) odsetki otrzymane od udzielonych kredytów zagranicznych, które nie zostały rozliczone z dostawcami krajowymi w eksporcie, oraz odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach lokacyjnych,
- 5) inne dochody wynikające ze specyficznej lub wyodrębnionej działalności przedsiębiorstw handlu zagranicznego, w tym wynikające z transakcji reeksportowych, giełdowych i koniunkturalnych.

3. Nie stanowią wyodrębnionego przychodu ze sprzedaży na rachunek własny marże przedsiębiorstwa handlu zagranicznego, ustalone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 26 lutego 1982 r. o cenach (Dz. U. z 1984 r. Nr 13, poz. 59). Marże te są uwzględniane przy kalkulacjach transakcji i rozliczeniach wyrównawczych.

4. Koszty działalności przedsiębiorstwa handlu zagranicznego obejmują w szczególności:

- 1) koszty transakcyjne zagraniczne, w tym koszty z tytułu opóźnienia i przyspieszenia załadunku lub wyładunku towaru ze statku, określone w umowach o przewóz,
- 2) koszty transakcyjne krajowe,
- 3) koszty ogólne,
- 4) odsetki od kredytów zagranicznych otrzymanych, które nie zostały rozliczone z odbiorcami krajowymi w imporcie, oraz odsetki bankowe związane z finansowaniem zagranicznych należności kredytowych,
- 5) inne koszty wynikające ze specyficznej lub wyodrębnionej działalności przedsiębiorstwa handlu zagranicznego.

5. Wszystkie koszty i ryzyko związane z obrotem zagranicznym oraz koszty finansowania transakcji kredytowych, z wyłączeniem kosztów obsługi technicznej oraz ryzyka związanego z wyborem kontrahenta zagranicznego, ponosi to przedsiębiorstwo, które realizuje obrót na własny rachunek, chyba że umowa stanowi inaczej.

6. Przedsiębiorstwa handlu zagranicznego są obowiązane zapewnić środki dewizowe do wykonania obciążającej producenta (dostawcę) obsługi technicznej z tytułu gwarancji i rękojmi towarów dostarczanych na eksport.

§ 84. W przedsiębiorstwach handlu zagranicznego, w związku z ich specyficzną działalnością, mogą być tworzone następujące fundusze:

- 1) fundusz ryzyka handlowego,
- 2) dewizowy fundusz ubezpieczeń,
- 3) fundusz akwizycyjny.

§ 85. 1. Fundusz ryzyka handlowego jest przeznaczony na pokrycie kosztów i strat powstających w obrotach dokonywanych na rachunek własny przedsiębiorstw handlu zagranicznego, ryzyka związanego z wyborem kontrahenta zagranicznego oraz innych rodzajów ryzyka określonych w umowach i nie ubezpieczonych w całości lub w części w Towarzystwie Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” S.A.

2. Fundusz ryzyka handlowego jest tworzony:

- 1) z odpisów obciążających koszty transakcyjne w wysokości nie przekraczającej wysokości składek ubezpieczeniowych dla poszczególnych rodzajów ryzyka stosowanych przez Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” S.A.; w wypadku ryzyka nie ubezpieczonego przez Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” S.A. odpis może być ustalony w wysokości nie przekraczającej planowanej kwoty tego ryzyka,
  - 2) z dodatnich różnic kursowych.
3. W stosunku do ryzyka dewizowego odpis obciąża koszty transakcyjne zagraniczne, a w stosunku do ryzyka złotowego odpis obciąża koszty transakcyjne krajowe.

4. Z funduszu ryzyka handlowego są pokrywane straty nadzwyczajne powstałe w wyniku utraty należności zagranicznych, nacjonalizacji mienia, ujemnych różnic kursowych, opracowania ofert na kompletne obiekty lub linie technologiczne w razie niezawarcia kontraktu, różnice pomiędzy faktyczną wartością utraconego majątku a uzyskanym odszkodowaniem oraz inne straty losowe.

§ 86. Dewizowy fundusz ubezpieczeń tworzony jest na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 87. 1. Fundusz akwizycyjny jest tworzony z odpisów obciążających koszty ogólne według stawek procentowych w stosunku do wartości zrealizowanego eksportu odrębnie dla poszczególnych obszarów płatniczych.

2. Fundusz akwizycyjny jest przeznaczony na pokrycie związanych z działalnością handlową przedsiębiorstwa dewizowych kosztów: reklamy, organizowania wystaw i targów zagranicznych, delegatur zagranicznych, zagranicznych podróży służbowych, składek z tytułu członkostwa w organizacjach międzynarodowych, prowadzenia składów konsygnacyjnych części zamiennych za granicą, stałych stacji obsługi technicznej oraz doraźnej obsługi technicznej.

3. Stawki odpisów na fundusz akwizycyjny, z wyodrębnieniem procentowego udziału na zagraniczne podróże służbowe, ustala Minister Handlu Zagranicznego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. Minister Handlu Zagranicznego może ustalić limity kwotowe odpisów na fundusz akwizycyjny dla przedsiębiorstw handlu zagranicznego, których udział eksportu w obrotach zagranicznych nie uzasadnia zastosowania stawki odpisu według zasady określonej w ust. 1.

§ 88. Przedsiębiorstwa handlu zagranicznego gromadzą środki funduszy, o których mowa w § 84, na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

§ 89. Minister Handlu Zagranicznego może uzależnić wielkości funduszu załóg, tworzonych z zysku do podziału i przeznaczonego na wypłatę nagród indywidualnych i premii, od dynamiki eksportu, zwłaszcza do II obszaru płatniczego, i jego efektywności oraz wykonania zobowiązań eksportowych i importowych wynikających z umów międzypaństwowych.

Rozdział 12

Cospodarka finansowa zrzeczeń przedsiębiorstw państwowych.

§ 90. 1. Wydatki związane z utrzymaniem zrzeczenia są pokrywane z wpłat zrzeczonych przedsiębiorstw, z własnych dochodów zrzeczenia oraz z udziału zrzeczenia w zysku do podziału zakładów samodzielnie bilansujących, o których mowa w § 93 ust. 3.

2. Podstawę finansowania działalności zrzeczenia stanowi preliminarz zatwierdzony przez radę zrzeczenia. Preliminarz ten nie obejmuje działalności gospodarczej, o której mowa w § 93 ust. 2. W zakresie działalności gospodarczej, o której mowa w § 93 ust. 3, preliminarz obejmuje jedynie udział zrzeczenia w zysku do podziału zakładu samodzielnie bilansującego.

3. Wysokość wpłat zrzeczonych przedsiębiorstw na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem zrzeczenia określa corocznie rada zrzeczenia. Wpłaty na utrzymanie zrzeczenia nie wykorzystane do końca roku przechodzą na rok następny, chyba że rada zrzeczenia postanowi inaczej.

4. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, są pokrywane koszty osobowe i rzeczowe, przyrost zapasów oraz nadwyżka strat nad zyskami nadzwyczajnymi, która jednak nie może być objęta preliminarzem. Koszty osobowe obejmują również wynagrodzenia dotyczące własnych pracowników zrzeczenia biorących udział w realizacji przedsięwzięć wspólnych, o których mowa w § 92.

§ 91. Zasady ustalania i dokonywania przez zrzeczenia wydatków z tytułu wynagrodzeń oraz obciążania na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej określają odrębne przepisy.

§ 92. 1. Jeżeli zrzeczenie na podstawie decyzji rady zrzeczenia podjętej z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123) realizuje przedsięwzięcia wspólne dla zrzeczonych przedsiębiorstw, poszczególne przedsięwzięcia są finansowane ze środków przekazywanych przez zrzeczone przedsiębiorstwa z odpowiednich funduszy lub z ich środków obrotowych zgodnie z art. 34 ustawy. Wysokość wpłat przedsiębiorstw oraz sposób rozliczenia przekazanych środków i preliminarz przedsięwzięcia zatwierdza rada zrzeczenia.

2. Jeżeli wspólne przedsięwzięcie polega na realizacji inwestycji na potrzeby zrzeczenia lub wspólne potrzeby zrzeczonych przedsiębiorstw, przedsiębiorstwa przekazują środki na sfinansowanie poszczególnych inwestycji ze swego funduszu rozwoju.

3. Jeżeli wspólne przedsięwzięcie polega na realizowaniu prac badawczo-rozwojowych, prac dotyczących normalizacji albo nabyciu licencji lub patentów, zainteresowane przedsiębiorstwa przekazują środki na finansowanie tego przedsięwzięcia z ich funduszy postępu techniczno-ekonomicznego. Przedsiębiorstwa, które nie tworzą funduszu postępu techniczno-ekonomicznego, przekazują środki obrotowe, obciążając nimi koszty swej działalności eksploatacyjnej lub fundusz rozwoju.

4. Jeżeli wspólne przedsięwzięcie polega na prowadzeniu szkół i internatów na potrzeby zrzeczonych przedsiębiorstw, zakres i tryb finansowania ze środków przekazywanych przez zrzeczone przedsiębiorstwa z odpowiednich funduszy lub ich środków obrotowych określają przepisy o finansowaniu szkół zawodowych przy zakładowych.

5. W razie podejmowania przez zrzeczenia wspólnych przedsięwzięć nie wymienionych w ust. 2 i 3 (np. wspólnych akcji reklamowych, udziału w wystawach lub giełdach, prac studialnych, akcji szkoleniowej lub wypoczynkowej, wspólnego zakupu surowców lub materiałów, opracowywania programów rozwoju), wówczas:

- 1) gdy na określone cele przedsiębiorstwa tworzą na podstawie art. 7 ust. 2 lub 3 ustawy fundusz specjalny z zysku lub w ciężar kosztów swej działalności, mogą one na wspólne przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia analogicznych celów przekazywać zrzeczeniu środki wyłącznie z tego funduszu specjalnego,
- 2) przedsiębiorstwa przekazujące zrzeczeniu na sfinansowanie wspólnych przedsięwzięć środki obrotowe dokonują odpowiednich odpisów w ciężar kosztów.

6. Ze środków, o których mowa w ust. 1—5, nie mogą być przez zrzeczenie tworzone fundusze scentralizowane, z wyjątkiem funduszy tworzonych na podstawie odrębnych przepisów.

7. Środki, o których mowa w ust. 1—5, są gromadzone na odrębnych rachunkach bankowych:

- 1) środki przeznaczone na cele inwestycyjne (ust. 2) — na rachunku środków inwestycyjnych,
- 2) środki przeznaczone na cele nieinwestycyjne — na rachunku środków specjalnych.

§ 93. 1. Jeżeli zrzeczenie prowadzi na rzecz zrzeczonych przedsiębiorstw lub w ich imieniu odpłatną działalność gospodarczą o charakterze ciągłym, której wyodręb-

nienie jest organizacyjnie i ekonomicznie uzasadnione, to dla prowadzenia tej działalności tworzy się zakłady samodzielnie bilansujące.

2. Zakłady samodzielnie bilansujące, o których mowa w ust. 1, są wyposażane z wkładów majątkowych, wnoszonych przez zrzeczone przedsiębiorstwa z ich funduszu rozwoju, lub z wnoszonych przez te przedsiębiorstwa tytułem udziału w mieniu zakładu samodzielnie bilansującego środków trwałych lub obrotowych będących w ich dyspozycji. W umowie o utworzeniu zakładu samodzielnie bilansującego należy ustalić udział przedsiębiorstw zrzeczonych w wyniku finansowym tego zakładu.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy zakładów samodzielnie bilansujących, których utworzenie nie wymaga wniesienia wkładów majątkowych przez zrzeczone przedsiębiorstwa. Zysk do podziału takich zakładów, po dokonaniu odpisów na fundusz rezerwowy oraz z tytułu obciążeń na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej, podlega podziałowi między zakład samodzielnie bilansujący i zrzeczenie w sposób określony przez radę zrzeczenia.

4. Do zakładów samodzielnie bilansujących stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przedsiębiorstw państwowych.

Rozdział 13

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 94. Jeżeli na koniec dwóch kolejnych lat występuje niedobór funduszu wymienionego w § 23, 26, 28, 29, 31, 33, 41, 44, 50, 67, 69, 70, 71, 85 i 87, niedobór ten zalicza się na koniec drugiego roku do strat nadzwyczajnych przedsiębiorstwa.

§ 95. Do wypłat nagród i premii z zysku osiągniętego w 1983 r. nie ma zastosowania przepis § 5 ust. 5. Wypłaty tych nagród i premii mogą być dokonywane przed weryfikacją bilansu za 1983 r.

§ 96. 1. Inwestycje przedsiębiorstw, na które zostały przyznane dotacje budżetowe przed dniem 1 stycznia 1984 r., są finansowane do czasu zakończenia realizacji tych inwestycji zgodnie z zasadami określonymi w decyzjach o ich przyznaniu.

2. Inwestycje przedsiębiorstw, o których mowa w § 27 i 40, rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 1985 r., mogą być finansowane z udziałem dotacji budżetowych przyznawanych w dotychczasowym trybie do czasu zakończenia realizacji, z uwzględnieniem przepisu § 12 ust. 3.

§ 97. 1. Zrzeczenia, których umowy o utworzeniu zrzeczenia lub statuty zawierają ustalenia niezgodne z przepisami § 90—93, dostosowują umowy i statuty do zasad określonych w rozporządzeniu w terminie do dnia 15 kwietnia 1984 r., przedstawiając je do zatwierdzenia właściwym organom założycielskim.

2. Fundusze zrzeczeń nie wymienione w art. 35 ust. 2 ustawy, z wyjątkiem funduszy tworzonych na podstawie odrębnych przepisów, podlegają likwidacji z dniem 1 stycznia 1984 r.

3. Zrzeczenia dokonują rozliczenia należności i spłacą zobowiązania dotyczące funduszy, o których mowa w ust. 2, do dnia 31 marca 1984 r. według stanu tych funduszy na dzień 1 stycznia 1984 r. Pozostałość środków tych funduszy podlega przekazaniu na rachunek rozliczeniowy zrzeczenia. Środki te mogą być przeznaczone na sfinansowanie kosztów utrzymania zrzeczenia w 1984 r.

§ 98. 1. W latach obrachunkowych 1982/1983 i 1983/1984 przedsiębiorstwa gospodarki rolnej i państwowe gospodarstwa rolne, jeżeli fundusz załogi nie wystarczy na wypłatę premii w wysokości 8,5% rocznego wynagrodzenia, mogą wystąpić do właściwego organu założycielskiego o dotację budżetową.

2. Dotacja budżetowa, o której mowa w ust. 1, może być przyznana w wysokości umożliwiającej wypłatę premii powyżej 8,5% rocznego wynagrodzenia pracowników, jeżeli w danym roku obrachunkowym nastąpiła poprawa wyniku finansowego przedsiębiorstwa, liczonego w cenach bieżących, w stosunku do średniego wyniku finansowego z dwóch lat poprzednich i danego roku obrachunkowego.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów ustali szczegółowe zasady i tryb przyznawania dotacji, o której mowa w ust. 1 i 2.

§ 99. 1. Do inwestycji przedsiębiorstw gospodarki rolnej i państwowych gospodarstw rolnych rozpoczętych

i nie zakończonych do dnia 30 czerwca 1981 r. mają zastosowanie dotychczasowe przepisy określające zasady umarzania kredytów inwestycyjnych.

2. Inwestycje, o których mowa w § 62, przedsiębiorstw wymienionych w ust. 1, rozpoczęte po dniu 30 czerwca 1981 r. i nie zakończone do dnia wejścia w życie rozporządzenia, są finansowane w całości z dotacji w wysokości określonej w ustawie budżetowej; wysokość dotacji dla poszczególnych przedsiębiorstw jest określana przez organ założycielski.

§ 100. 1. W latach obrachunkowych od 1982/1983 do 1984/1985 rady pracownicze przedsiębiorstw określonych w rozdziale 9 mogą podjąć uchwałę o dokonywaniu podziału zysku w zakładach samodzielnie sporządzających bilans, według zasad określonych w § 57.

2. Zakłady, o których mowa w ust. 1, przekazują odpisy na fundusz rezerwowy na rachunek funduszu rezerwowego przedsiębiorstwa.